

ŠIMONYS: 1941-IEJI IR 1996-IEJI

"1941.III.30. Šimonyse buvęs nepaprastas įvykis. Tos dienos vakare, apie 11 val. virš bažnyčios pasirodžiusi Švč. M. Marija. Vienoje rankoje laikiusi komuninę, antroje kryžių. Jos galvą gaubęs šviesių žvaigždžių vainikas, kurio melsvai žalsva šviesa sklidusi po apylinkę..."

Bronius Kviklys, Lietuvos bažnyčios, IV t., 419 psl.

Taigi šiemet sukako 55-eri metai nuo tų svarbių įvykių. Praėjusio jubilėjaus dieną nutarėme paminėti Žolinės išvakarėse. Rugpjūčio 14 d. 21 val. Šimonių bažnyčioje prasidės pamaldos, o Šv. Mišios - 23 val. (pasirodymo laiku).

Kviečiami visi galintys gausiai dalyvauti, ypač šimoniečiai, mūsų parapijiečiai. Prisimenantys šį įvykį ar girdėję iš pirmųjų lūpų, tegu užrašo raštu ir pateikia Šimonių klebonui.

Žolinės atleidai Šimonyse - rugpjūčio 18 d. Šv. Mišios įprasta sekmadieniams tvarka. Ir šiemet tikimės sulaukti maldingos kelionės iš Kupiškio, kurią pasitiksime priešais miestelį. Melskime Dievo Motiną, prašydami gero oro. Atgaivinkime, paguoskime ir sustiprinkime širdis prie Dangiškosios Motinos.

Kun. Povilas Svirskis,
Šimonių klebonas

TRUMPAI DRŪTAI

Trečiadienį, liepos 31 d., rajono meras V. Mockus Vilniuje susitiko su Aplinkos apsaugos ministerijos sekretoriumi R. Liužinu. Kalbėta apie savivaldybių ir ministerijos regionų pareigūnų bendravimo principus ir elgseną aplinkosaugos srityje. Susitikimo išdava: kitą dieną pasirašytas Kupiškio piliakalnio sutvarkymo projektas, pagaliau susitarus visoms suinteresuotoms institucijoms.

***

Pasiektas susitarimas su Respublikine Kelių direkcija dėl Kelių fondo lėšų paskyrimo savivaldybei. Nutarta iš tų lėšų sutvarkyti, išasfaltuoti Technikos gatvę Kupiškyje, rekonstruoti dalį Kapų gatvės. Darbus atliks Panevėžio ir Kupiškio kelininkai, "Limekos" bendrovės melioratoriai ir Kupiškio komunalininkai.

***

Ketvirtadienį, rugpjūčio 1 d., policijos komisariats inspektoriai V. Žurauskas, P. Subata ir V. Sabaliauskas savivaldybėje su rajono meru aptarė Policijos įstatymo projektą, komisariato veiklos problemas, pareigūnų skatinimo principus. Meras padėkojo komisariato vadovams už gerai per liepos mėnesį organizuotą patruliavimą mieste.

***

Vilniškė UAB "Tiltuva" rajono savivaldybės užsakyta atliko Kupiškio tiltų būklės ekspertizę. Konstatuota, kad centrinis tiltas per Kupą yra labai susidėvėjęs, būtinas skubus remontas, rimto remonto reikia ir Zuntės tiltui per Lėvenį. Kitiems tiltams užtektų nedidelio remonto. Ekspertizė savivaldybei atsiėjo 10 tūkst. Lt. UAB "Tiltuva" rengs dviejų minėtų tiltų kapitalinio remonto projektus. Kai kurie iš tiltų remonto darbų bus pradėti jau šiemet.

"Atgaivos" inf.

TAUPUMAS ATSIEIS NEPIGIAI

Ketvirtadienį, rugpjūčio 1 d., rajono Tarybos bei savivaldybės administracijos darbuotojų grupė, vadovaujama administratoriaus V. Beinorio, buvo išvykusi į Telšių savivaldybę pasidomėti tenykšte šildymo sistemų per-tvarkos praktika. Kupiškėnai, lydimi šeimininkų, lankėsi Eigirdžių, Ūbiškės, Kaunakiemio kaimo mokyklose, kuriose jau veikia ar dabar statomi skystu kuru kūrenami itališki katilai. Jie įrengiami pačiose mokyklose, yra automatinio valdymo, vieno kv. metro ploto šildymo savikaina nesiekia 2 Lt. Kupiškyje kai kuriose mokyklose šis rodiklis yra 3-4 kartus didesnis.

Tokius katilus numatyta palaipsniui įrengti dešimtyje rajono mokyklų, iki prasidedant šiam šildymo sezonui tikimasi suspėti atlikti pusę šių darbų. Tam reikėtų apie 300 tūkst. litų. Vienas katilas kainuoja apie 30-40 tūkst. Lt.

"Atgalvos" inf.

SKAMBĖJO VISAS PUOŽAS

Pasveikinti Vytauto Belecko, buvusio puožičio, dabar gyvenančio Amerikoje ir po 52 metų pirmą kartą sugrįžusio į gimtinę, rugpjūčio 3 d. į Puožą suvažiavo giminės, draugai, pažįstami, tarp kurių buvo akademikas A. Merkys, dirigentas J. Viržonis, žurnalistas H. Paulauskas. Visas kaimas susirinko pasveikinti svečią nebuvoję su 75-ujuo gimtadieniu.

Jubilijatas atvyko su žmona, dukra ir jau gerai kupiškėnams pažįstama savo seserimi Genovaite Plūkiene. V. Belecką telegrama pasveikino mons. Kl. Gutauskas. Šventė prasidėjo bendra visų malda. Po solidžiosios dalies susirinkusiems dainavo profesionalūs dainininkai E. Kuodis ir J. Giri-jotas. Kitą dieną šie dainininkai giedojo sekmadienio pamaldose Kupiškio bažnyčioje.

Beveik visą naktį Puožas skambėjo nuo dainų ir smagių melodijų, šventės dalyvius linksmino šimonietis Vl. Ruplėnas.

Nuotraukoje: Gėlės sukaktuvininkui. Šalia - jo sesuo Genovaitė

P. S. Pokalbj su svečiais "Atgaivoje" spausdinsime vėliau.

NEPRIKLAUSOMYBĖS GYNĖJAI RINKOSI ARIOGALOJE

Gražia tradicija tampa kiekvieną vasarą visiems, kam brangūs mūsų šalies nepriklausomybės idealai, susirinkti į Ariogalą, kur dalijamasi prisiminimais apie partizanų kovas, kalbama apie dabartinę Lietuvos politinę ir ekonominę padėtį. Šiomet toks susitikimas surengtas jau šeštą kartą. Rugpjūčio 3 d. rytą į Ariogalą plūdo svečiai iš visos Lietuvos. Dalyvavo ir mūsų rajono atstovai, buvę tremtiniai ir politiniai kaliniai iš Kupiškio, Subačiaus, Šepetos, Noriūnų ir kitų vietų.

Nepriklausomybės gynėjų

šventė prasidėjo eitynėmis nuo Ariogalos bažnyčios šventoriaus į kapines prie paminklo Lietuvos kankiniams. Čia vietos jaunimo atstovai, įveikę distanciją Molavėnų piliakalni - Bernotai - Spąstų kalva, atnešė šventės fakelą. Buvo uždegtos žvakutės, padėtos gėlės, sukalbėta malda, žuvusių tautos patriotų atminimas pagerbtas savanorių saliuoto salvėmis. Po to didžiulė šventės dalyvių eiseną patraukė prie kapų, kuriuose perlaidoti partizanai, pastatyta daili koplytėlė. Ir čionai sustota susikaupimo valandėlei, padėtos gė-

lių puokštės. Iš kapinių kolona pasuko į bažnyčią, kur šv. Mišias už laisvės kovose žuvusius ir Lietuvą aukoję monsijoras A. Svarinskas. Jis kvietė visus būti aktyvius, vienyti, neužleisti pozicijų kairiesiems, rengtis naujo Seimo rinkimams ir juose savo balsus atiduoti už dešiniųjų partijų kandidatų. Būsimus rinkimus monsijoras palygino su Žalgirio mūšiu, kurį būtinai turi laimėti dešinėsios jėgos.

Po pamaldų gražiame Dubysos slėnyje įvyko mitingas. Kalbėjo Lietuvos politinių kalinių ir trem-

tinų sąjungos prezidentas B. Gajauskas, Vilniaus miesto meras A. Vidūnas, kiti šventės dalyviai ir organizatoriai. Vėliau koncertavo Jurbarko, Jonavos, Kauno, Kėdainių, Klaipėdos, Tauragės, Raseinių saviveiklininkų kolektyvai.

Susėdę paupy ant šventei paruoštų kaladžių, likimo draugai vaišinosi atsivežtais sumuštiniais. Kas norėjo, galėjo paskraidyti lėktuvu, dalyvauti loterijoje "Laimės lietus". Iki vėlumos netilo dainos, muzika, sukosi šokėjai.

Algis DAUMANTAS

TAI ŽINOTINA!

Liepos pradžioje Lietuvos Seimas pagaliau priėmė Visuomenės informavimo įstatymą, kurį po kelių savaičių pasirašė ir šalies Prezidentas.

Kadangi įstatymo nuostatos svarbios visiems piliečiams, glaustai pakomentuosime šį įstatymą ir "Atgaivos" skaitytojams. Tai aktualu juo labiau, kad ir kiti spaudos leidiniai komentuoja įstatymą, pabrėždami sau svarbius straipsnius.

Įstatyme yra apibrėžti 39 straipsniai, juose nustatytos ne tik informacijos rengėjų, platintojų, savininkų ir žurnalistų teisės bei atsakomybė, bet ir informacijos gavimo, parengimo, platinimo tvarka. Įstatymas tiksliai apibrėžia informacijos, jos platintojo, rengėjo, televizijos, radijo, žurnalistų sąvokas, taip pat atskiria žinią ir nuomonę (pastarajai negali būti taikomi tiesos kriterijai, bet ji turi remtis tikrais faktais), valstybinę, tarybinę ir komercinę paslaptis. Kituose keturiuose įstatymo skyriuose yra nustatyti visuomenės informavimo pagrindai, valstybės atsakomybė už visuomenės informavimą, informacijos rengėjų teisės, pareigos ir savivalda bei informacijos platinimo tvarka ir jos rengėjų registravimas. 6-asis įstatymo straipsnis numato kiekvieno šalies gyventojų teisę susipažinti su visais valstybės, savivaldybių, biudžetinių organizacijų oficialiais dokumentais. Valstybės pareigūnai, atsisakydami teikti informaciją jos rengėjui, ne vėliau kaip kitą darbo dieną turi apie tai pranešti raštu ir nurodyti to priežastį.

7-asis straipsnis nustato informacijos šaltinio paslaptį. Ji išlaikoma, išskyrus atvejus, kai pateikta informacija neteisinga. 8-ajame straipsnyje sakoma, kad informaciją apie privatų žmogaus gyvenimą galima skelbti tik to žmogaus sutikimu arba kai jos paskelbimas nesudaro žalos asmeniui, kai informacija padeda atskleisti įstatymų pažeidimus ar nusikaltimus. Pareigūnai, valdininkai, politikai turi teisę į privataus gyvenimo apsaugą, išskyrus tuos atvejus, kai privatus gyvenimas gali turėti įtakos visuomenei. 12-asis straipsnis teigia, kad visa mokesčių mokėtojų lėšomis sukuriama oficiali informacija yra nemokama, mokesčiai gali būti imamas tik už informacijos padauginimą. 16-ajame straipsnyje išvardijami anti-

reikalavimą paneigti tikrovės neatitinkančias ar orumą žeminančias žinias, privalo paskelbti paneigimą be komentarų, adekvačioje vietoje artimiausiame leidinyje ar laidoje. Vėlesnis paneigimas neatleidžia informacijos rengėjo nuo atsakomybės. 21-ajame straipsnyje nustatyta, kad paskelbus žeminančias, melagingas žinias, moralinės žalos atlyginimo dydis negali viršyti 10 tūkst. Lt. Paneigus netikslias žinias ir atsiprašius, teismas tegali priteisti moralinei žalai atlyginti iki 1 tūkst. litų. 22-ajame straipsnyje nurodoma, kad informacijos rengėjas neatsako už netikslias žinias, jeigu jas pateikė valdžios institucijos, partijos, jos buvo viešai paskelbtos dokumentuose, posėdžiuose, mitinguose, skelbimuose. Šiais atvejais atsako tas, kuris pinnas paskleidė melagingas žinias.

Atskiruose straipsniuose kalbama apie žurnalistų ir leidėjų etikos kodeksą, kuris dar bus priimtas, būsimą etikos komisiją, etikos inspektorius, radijo ir televizijos komisiją, nacionalinį radiją, televiziją, šių struktūrų finansavimą. 35-ajame straipsnyje numatyta, kad informacijos rengėjas turi teisę savo žurnalistus akredituoti prie valstybės institucijų, politinių partijų, visuomeninių organizacijų. 30-asis straipsnis numato, kad valstybė, savivaldybės, bankai negali būti viešosios informacijos rengėjo savininkais, negali turėti rengėjų akcijų.

Šias įstatymo nuostatas pravartu žinoti tiems, kurie rengia informaciją ir tiems, kurie ją skaito, žiūri, klauso... Taigi - visiems.

"Atgaivos" inf.

ĮSTATYMAS, KURIS SVARBUS VISIEMS

monopoliniai principai. Čia sakoma, kad valstybė sudaro vienodas ekonomines ir technines sąlygas informacijos rengėjų ir platintojų konkurencijai, taip pat reguliuoja, kad nė vienas juridinis ar fizinis asmuo neužimtų monopolinės padėties kitų atžvilgiu. 20-asis straipsnis numato paskelbti žinių paneigimo tvarką. Informacijos rengėjas, gavęs pagrįstą

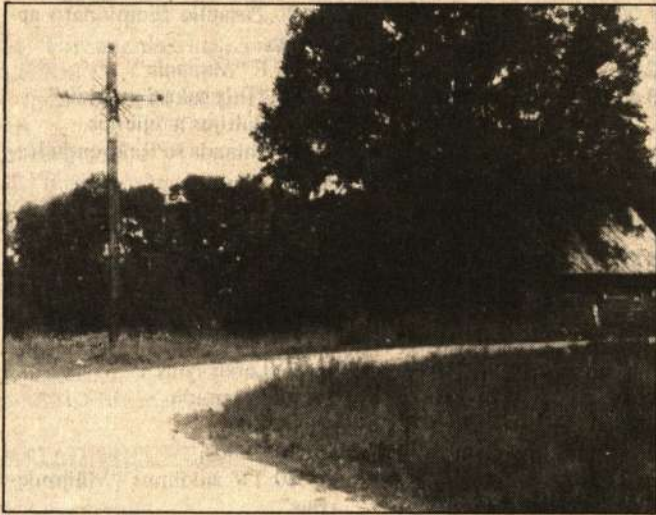
PIRKĖJŲ GUNDYMAI

Ketvirtadienį, rugpjūčio 1 d., po savaitę trukusio remonto vėl atidaryta rajkooperatyvo parduotuvė Vytauto gatvės gale, vadinamoji "Žiūkynė". Parduotuvė dabar pasikeitusi neatpažįstamai: baltai išdažyta, pakeistos lentynos, prekystaliai, pertvara, atskirtas kairysis parduotuvės kampas išklotas kilimu, padėta staliukų, kėdžių, įrengtas mini baras lankytojams atsigavinti gėrimais, paskanauti saldumynų, įrengtos kanceliarinių, buitines apyvokos, higienos ir sanitarijos prekių lentynos, pastatyti prekių konteineriai savitarnai. Visi šie darbai, pasak rajkooperatyvo valdybos pirmininkės Janinos Varnienės, atsiėjo tik apie 1 tūkst. litų.

Šįkart sutvarkyta tik pirkėjų aptarnavimo salė, vėliau bus remontuojamos tarybinės patalpos, parduotuvės stogas.

Ketvirtadienį iš ryto parduotuvėn susirinkę rajkooperatyvo administracijos, spaudos atstovai palinkėjo parduotuvės kolektyvui geros kloties (žr. J. Kraujūno nuotraukoje).

Gimtinės žemė – praeities knyga

Rudikuose per Atgimimą pastatytas kryžius.

(tęsinys)

Sekantis - ūkininkų Laužikų vienkiemis jau priklauso Rudikų kaimui. Dabar atsiėmę savo žemę Laužikai čia ūkininkauja. Tuoj už šio tvarkingo vienkiemio, šiaupis į Pyvesą įtekančio Kapupio, dar kitaip vadinamo Napuliu, ant aukšto Pyvesos šlaito esančiame piliakalnėlyje yra Rudikų kapeliai, kurie žavi stačiais piliakalnio šlaitais, greta esančio slėnio grožiu ir, žinoma, savo senaisiais kryžiais. Šalia Kapupio buvusi šventa vieta, kur kūrenosi amžinoji ugnis, o šalia buvęs ir nemažas apeiginis akmuo. Į jį trenkus perkūnui ir smarkiam lietui užgesinus ugnį, pasak J. Petrulio 1939 m. "Gimtajame krašte" Nr. 1 išspausdinto straipsnio "Ir kaimų turima įdomios praeities", teiginio, ši vieta likusi visų baimės vieta. Ties akmeniu veikia atsiradusi kiaurymė ir iš jos piktosios dvasios kaišiodavę ugnies liežuvius. Tačiau ant greta esančio milžinkapio įkūrus kapines ir jas pašventinus bei pašventinus perkūno trenktą apeiginį akmenį, iš čia vaiduokliai išnykę. Į ties ta vieta augusį seną ažuolą buvęs įkeltas kryžius ir nuolat ant šio ažuolo nulinkusių šakų būdavo prikabinėjama įvairių brostvių, o buvęs šventasis akmuo buvo apkastas žemėmis. Bet ta vieta žmonių dar ilgai "pekla" buvo vadinama. Beje, žymaus kraštotyrininko J. Petrulio surinkta ir daug vietovardžių iš Rudikų kaimo laukų, kaip: perkūndieva, ramyva, atpilda, pekla, velniokrūmis, raganyta, kerštava ir kiti, kuriuos jau retas kas bežino ir beparodytų, kur buvus, kaip ir milžinkapiais vadintų senkapių (pilkapių), buvusių Rudikų kaimo laukuose. Anot prosenelių, tos kapavietės - dar iš tų laikų, kada

gyveno milžinai, o Pyvesa buvo tokia gili ir srauni, kad per jos vandenį į antrąją pusę niekas nedirsdavo keltis. Milžinai, sėdėdami vieni ant Rudikų kalnelių, o kiti antroje Pyvesos pusėje, tarpusavy "niūkdavos".

Apžiūrėję Rudikų kapelius - milžinkapį ir "peklą" bei pailsėję, pereiname Kapupį ir keliuku kylame į šlaito viršų, kur patenkame į žvyrkelį. Juo pereisime veik per visą Rudikų kaimą. Praėję Dyraitės ir Katelės sodybas, palikime vieškelį ir pasukime link šlaito, kur prie Katelės sodybos tyvuliuoja nedidelis tvenkinukas, įrengtas seniau garsaus šaltinio vietoje. Apie šią vietą J. Petrulis rašo: "Kaimo ulyčgaly, kur išsilieja šaltinėlis, ant Pyvesos šlaito, kur tarp didelių ažuolų degdavo amžinoji ugnis, kaimui patapus krikščionišku, buvo pastatytas kryžius - koplytėlė. Tas kryžius - koplytėlė buvo globojama klebono paskirto žmogaus ir čia, prie šios koplytėlės, vietos gyventojai bėdoj ir sielvarte guosdavosi ir "apieravodavo". Per laik koplytėlei sunykus, toje vietoje vienas po kito buvo vis pastatomi paprasti mediniai kryžiai. Paskutinis minimoj vietoj kryžius iš greta toj vietoj augusio ažuolo buvęs pastatytas baudžiamą panaikinus ir stovėjo iki 1913 m. Ir jau nuo to laiko ši Rudikų kaimo praeities romantiškoji vietelė susilygino su gretimomis lauko dalimis".

Belieka ir mums sutikti su šiais prieš šešiasdešimt metų parašytais žodžiais, nes buvusią šventą protėviams vietą beprimena burbuliuojantis tvenkinėlyje šaltinis ir... galbūt iš šios vietos į ūkinio pastato pamatus Mindaugo Stančiko sodyboje pakliuvęs dubenėtas apeiginis akmuo.

Toliau leidžiamės šlaitu per pievas žemyn ir einame dauba į Rudikų "ulyčią", kuri, senolių teigimu, kažkada paskirais kiemais buvo išsimėčiusi visa Pyvesos pakrante ir vadinosi Supailiais. O Rudikų pavadinimą gavo nuo upės rūdžių rūdyminių. Vėsesniais laikais atokiai vienas nuo kito gyvenę kiemai susiglaudė ir taip sudarę Rudikų "ulyčią", kurioje pastoviai gyventa apie 20 šeimų. Tarpukario metais, vykdant žemės reformą, "ulyčia" vėl buvo išskirstyta į vienkiemius, pačioje "ulyčioje" beliko pora sodybų. Čia, šimtamečių medžių prieglobstyje, galime pailsėti, pasisotinti ir apžiūrėti įdomų dubenėtąjį akmenį Stančikų tvarto pamate.

Kitoje Pyvesos upės pusėje, ant Nodiejiškių ir Bakšėnų kaimų ribos, stovi nedidelis taisyklingas Bakšėnų piliakalnis, į kurį, užpuolus priešams, kūrgrinda per liūną ir Pyvesą bėgdavo slėptis Rudikų kaimo gyventojai. Šios kūrgrindos liekanas yra užtikę melioratoriai, valydami Pyvesos vagą. Pasak melioratorių, storos ažuolinės kaladės ne tik kad nesupuvę per tiek amžių, bet pajuodę ir sukietėję.

Pailsėję vėl galime kilti į žygį ir kaimo keliuku, aplenkdami žvyruobes bei pasigėrėję senąja kaimo architektūra - priešais posūkį esančia šimtamete sodyba, sukame į kairę ir kylame šlaitu aukštytyn, vėl įsiremdami į vieškelio posūkį. Čia, pačioje matomiausioje

(Nukelta į 6 psl.)

PRAKTIŠKI PATARIMAI: Plaukų priežiūra

☑ Jeigu norite, kad plaukai būtų kaip šilkiniai, minkšti ir blizgėtų, tai 1-2 kartus per savaitę įtrinkite į plaukus tris šaukštus svogūnų sulčių ir palikite dviems valandoms. Paskui išplaukite su muilu.

☑ Jeigu išplovusios kaštoninius plaukus paskalausite arbata, jie įgaus gražų varinį atspalvį.

☑ Plaukams reikia oro ir šviesos, todėl šiltu (bet ne karštu) metų laiku vaikščiokite vienplaukiai.

☑ Šukuodamiesi suvilgykite šukas vandeniui. To užteks sutvarkyti sausiems įsielektrinusiems plaukams. Spiritiniai losjonai, tualetinis vanduo sausina plau-

kus, jie pradeda lūžinėti. Nevartokite jų.

☑ Kasdien plaukus šukuokite visomis kryptimis. Šukuodamiesi galvą palenkite žemyn. Tuomet į plaukų šaknis pritekės daugiau kraujo. Jie geriau augs.

☑ Kasdien nelakuokite plaukų, nes lakas trukdo plaukams "kvėpuoti".

☑ Jeigu plaukai riebi ir tamsūs, tai skalaukite stipria arbata. Plaukai mažiau riebaluos, bus malonaus atspalvio ir blizgės.

☑ Kad plaukai nesiriebaluotų, perplaukite juos dilgėlių, šalpusnio, gysločio arba jonažolės nuoviru.

☑ Nuo pleiskanų gydo dilgėlių nuo-

virus, kurį gausite, pusvalandį pavirinusios 100 g susmulkintų dilgėlių lapų 750 g vandens ir acto skiedinyje.

☑ Medetkų nuoviras tinka pleiskanoms naikinti, riebiai galvos odai gydyti, plaukų slinkimui mažinti. Šaukštelį džiovintų medetkų žiedų užplikykite stikline verdančio vandens ir palaikykite 15-20 minučių.

☑ Kad geriau augtų plaukai, išnyktų pleiskanos, dvi valandas prieš plovimą galvą patepkite česnakų košele. Jei plaukai sausi, česnaką sumaišykite su aliejumi. Šitai darykite ne mažiau kaip 2-3 mėnesius.

Iš "1000 patarimų"

TELEVIZIJA

PIRMADIENIS, VIII.12

LIETUVOS TV

7.00 "Labas rytas".
18.55 Programa.
19.00 Žinios.
19.10 Žinios.
19.20 "Vizijos ir tikrovė".
20.05 01... 02... 03.
20.30 Panorama.
21.05 Sporto studija.
21.15 Vaid. f.
23.10 TV anonsas.
23.15 Vakarų žinios.

TELE-3

17.10 Programa.
17.15 Laida "Iš pirmų rankų".
17.20 "Santa Barbara".
18.05 TV žurnalas "01".
18.35 F. vaikams.
19.05 Laida "Iš pirmų rankų".
19.15 Žinios.
19.30 F. "Santa Barbara".
20.25 Ser. "Kalifornijos svajokliai".
20.55 Sporto naujienos.
21.00 "Kelias į dangų".
21.50 Žinios.
22.00 "Detektorius".
22.30 Pasaulio sportas.
23.00 "Iš pirmų rankų".
23.15 F. "Majamio policija".

LNK TV

7.25 Programa.
7.30 Ryto ratas.
9.00 Teleparduotuvė.
9.05 "Be namų negerai..."
16.15 Programa.
16.20 "...prieštarauk!".
17.20 "Taip. Ne".
18.10 Animac. f.
18.35 "Be namų negerai..."
19.25 Teleparduotuvė.
19.30 "Kruvinajam sekmadieniui atminti..."
20.00 Žinios.
20.25 "Benio Hillo šou".
21.00 "Atogrąžų karštis".
22.00 Tangomanija.
22.25 "Trys su puse".
23.00 Žinios.
23.15 "Dviračio šou".
23.45 Nakčia. F. "Karas su mafija".
0.35 F. "Povandeninės kelionės".

BALTIJOS TV

8.30-18.25 Deutsche Welle programa.
18.25 Programa.
18.30 F. "Taip sukasi pasaulis".
19.30 Motociklų žiedinių lenktynių pasaulio čempionatas.
20.30 F. "Manuela".
21.00 "Taip sukasi pasaulis".
21.55 Baltijos naujienos.
22.00 F. "Nesugalvotos istorijos".
22.30 Rytų kovos menas.
23.30 "Gintarinė nata".
24.00-8.30 CNN programa.

ANTRADIENIS, VIII.13

LIETUVOS TV

7.00 "Labas rytas".
9.05 01... 02... 03...
18.55 Programa.
19.00 Žinios.
19.10 Laida lenkų k.
19.20 Laida vaikams.
19.50 "Tavo laikas".
20.15 Katalikų bažnyčios naujienos.
20.30 Panorama.
21.05 Sporto studija.
21.15 F. "Pavyk vaivorykštę".
22.00 "Ženkliai". Kultūros žurnalas.
22.30 Bliuzo naktis Žemaitijoje.
23.05 TV anonsas.
23.10 Vakarų žinios.

TELE-3

17.10 Programa.
17.15 Laida "Iš pirmų rankų".
17.20 F. "Santa Barbara".
18.05 "Karaokės rytas".
18.20 Laida "Langas į gamtą".
18.35 F. vaikams "Nuostabusis erdvėlaivis".
19.05 Laida "Iš pirmų rankų".
19.15 Žinios.
19.30 F. "Santa Barbara".
20.25 F. "Kalifornijos svajokliai".
20.55 Sporto naujienos.
21.00 F. "Kelias į dangų".
21.50 Žinios.
22.00 "Europos kaleidoskopas".
22.30 "Mokslas ir technologija".
23.00 Laida "Iš pirmų rankų".
23.15 Muzikos laida "POP TV".

LNK TV

7.25 Programa.
7.30 Ryto ratas.
9.00 Teleparduotuvė.
9.05 "Be namų negerai..."
16.15 Programa.
16.20 "Atogrąžų karštis".
17.10 Holivudo žinios.
17.40 "Pasimatymas".
18.10 "Kalavijo riteris".
18.35 "Be namų negerai..."
19.25 Teleparduotuvė.
19.30 "Pragiedruliai".
20.00 Žinios.
20.25 "Benio Hillo šou".
21.00 "Atogrąžų karštis".
22.00 "...prieštarauk!"
23.00 Žinios.
23.15 F. "Komiškos istorijos".
23.45 Nakčia. F. "Karas su mafija".
0.35 F. "Povandeninės kelionės".

BALTIJOS TV

8.30-18.25 Deutsche Welle programa.
18.25 Programa.
18.30 "Taip sukasi pasaulis".
19.30 "Gintarinė nata".
20.00 Čempionų pasaulis.

20.30 F. "Manuela".
21.00 "Taip sukasi pasaulis".
21.55 Baltijos naujienos.
22.00 Vaid. f.
23.40 Čempionų pasaulis.
0.10-8.30 CNN programa.

TREČIADIENIS, VIII.14

LIETUVOS TV

7.00 "Labas rytas".
18.55 Programa.
19.00 Žinios.
19.10 Žinios.
19.20 TV anonsas.
19.25 Laida vaikams.
19.50 Laida moksleiviams "Gimnazistai".
20.30 Panorama.
21.05 Sporto studija.
21.15 Loterija "Perlas".
21.20 Vaid. f.
22.55 TV anonsas.
23.00 Vakarų žinios.

TELE-3

17.10 Programa.
17.15 Laida "Iš pirmų rankų".
17.20 F. "Santa Barbara".
18.05 "Detektorius".
18.35 Animac. f.
19.05 Laida "Iš pirmų rankų".
19.15 Žinios.
19.30 F. "Santa Barbara".
20.25 Muzika.
20.55 Sporto naujienos.
21.00 F. "Merfio dėsniai".
21.50 Žinios.
22.00 TV žurnalas "Statyba".
22.30 Mady laida "Stilius".
23.00 Laida "Iš pirmų rankų".
23.15 Vaid. f.

LNK TV

7.25 Programa.
7.30 Ryto ratas.
9.00 Teleparduotuvė.
9.05 "Be namų negerai..."
16.15 Programa.
16.20 "Atogrąžų karštis".
17.20 Tangomanija.
17.40 "Šou bulvaras".
18.10 Animac. f.
18.35 "Be namų negerai..."
19.25 Teleparduotuvė.
19.30 2x8.
20.00 Žinios.
20.25 "Pasimatymas".
21.00 "Atogrąžų karštis".
22.00 "Tarybinės kronikos".
23.00 Žinios.
23.15 F. "Adamsų šeima".
23.45 Nakčia. F. "Karas su mafija".
0.35 F. "Povandeninės kelionės".

BALTIJOS TV

8.30-18.25 Deutsche Welle programa.
18.25 Programa.
18.30 "Taip sukasi pasaulis".
19.30 Sporto sensacijos.

20.00 Sveikatos kaina.
20.20 Pasaulio čempionato apžvalga.
20.30 F. "Manuela".
21.00 "Taip sukasi pasaulis".
21.55 Baltijos naujienos.
22.00 Valanda su Raimundu Rajecku.
23.00 "Už kampo..."
23.30 Čempionų pasaulis.
24.00-8.30 CNN programa.

KETVIRTADIENIS, VIII.15

LIETUVOS TV

7.00 "Labas rytas".
18.55 Programa.
19.00 Žinios.
19.10 Žinios.
19.20 TV žaidimas "Milijonierius".
19.35 "Krikščionio žodis".
19.00 TV anonsas.
19.45 "TV artelė".
20.30 Panorama.
21.05 Sporto studija.
21.15 Dailės žurnalas "Galerija".
22.00 "Europa šou".
22.30 Indija ties amžiu sandūra.
23.00 TV anonsas.
23.05 Vakarų žinios.

TELE-3

17.10 Programa.
17.15 Laida "Iš pirmų rankų".
17.20 F. "Santa Barbara".
18.05 Medicinos laida.
18.35 Animac. f.
19.05 Laida "Iš pirmų rankų".
19.15 Žinios.
19.30 F. "Santa Barbara".
20.25 Dok. f.
20.55 Sporto naujienos.
21.00 F. "Merfio dėsniai".
21.50 Žinios.
22.00 Kinas, kinas...
22.25 "Europos scena".
23.00 Laida "Iš pirmų rankų".
23.15 Koncertas.

LNK TV

7.25 Programa.
7.30 Ryto ratas.
9.00 Teleparduotuvė.
9.05 "Be namų negerai..."
16.15 Programa.
16.20 "Atogrąžų karštis".
17.20 Holivudo žinios.
17.50 "Viskas!"
18.10 Animac. f.
18.35 "Be namų negerai..."
19.25 Teleparduotuvė.
19.30 LSDP laida.
20.00 Žinios.
20.25 Šou bulvaras.
21.00 "Atogrąžų karštis".
22.00 TV žaidimas "Dar ne vakaras".
23.00 Žinios.

(Nukelta | 5 psl.)

(Atkelta iš 4 psl.)

23.15 "Benio Hillo šou".
23.45 Nakčia. F. "Karas su mafija".
0.35 F. "Povandeninės kelionės".
BALTIJOS TV
8.30-18.25 Deutsche Welle programa.
18.25 Programa.
18.30 "Taip sukasi pasaulis".
19.30 NBA: Žvilgsnis iš arčiau.
20.00 Kvailių pasaulis.
20.30 F. "Manuela".
21.00 "Taip sukasi pasaulis".
21.55 Baltijos naujienos.
22.00 Vaid. f.
23.55 Erotika.
0.25-8.30 CNN programa.

PENKTADIENIS. VIII.16

LIETUVOS TV
7.00 "Labas rytas".
18.55 Programa.
19.00 Žinios.
19.10 Žinios.
19.20 TV anonsas.
19.25 "Mūsų miesteliai".
20.30 Panorama.
21.05 Sporto studija.
21.15 "Nerijai" - 25-eri. Svečių koncertas.
22.00 "Laisvės alėja".
22.20 TV anonsas.
22.25 F. "Dainuoja Gražina Anavičiūtė".
23.10 Vakaro žinios.
TELE-3
17.10 Programa.
17.15 Laida "Iš pirmų rankų".
17.20 F. "Santa Barbara".
18.05 Dok. ciklas "Šveicarija".
18.35 Animac. f.
19.05 Laida "Iš pirmų rankų".
19.15 Žinios.
19.30 F. "Santa Barbara".
20.25 "Mokslas ir technologija".
20.55 Sporto naujienos.
21.00 F. "San Francisko gatvės".
21.50 Žinios.
21.55 F. "Majamio policija".

LNK TV

7.25 Programa.
7.30 Ryto ratas.
9.00 Teleparduotuvė.
9.05 "Be namų negerai..."
16.15 Programa.
16.20 "Atogrąžų karštis".
17.20 "Tarybinės kronikos".
18.10 Animac. f.
18.35 "Be namų negerai..."
19.25 Teleparduotuvė.
19.30 Laida apie medžioklę.
20.00 Žinios.
20.25 "Radijo šou".
21.00 "Taip. Ne".
21.55 F. "Policijos komisarė".
22.50 "Viskas!"
23.10 Prancūzų erotinis žurnalas.
23.35 Iš ciklo "Roko legendos".

0.25 F. "Sirenos".
1.15 F. "Daktare šen, daktare ten".
BALTIJOS TV
8.30-18.25 Deutsche Welle programa.
18.25 Programa.
18.30 "Taip sukasi pasaulis".
19.30 Sporto sensacijos.
20.00 "Už kampo..."
20.30 F. "Manuela".
21.00 "Taip sukasi pasaulis".
21.55 Baltijos naujienos.
22.00 Vaid. f.
23.45 Erotika.
0.15-8.30 CNN programa.

ŠEŠTADIENIS. VIII.17

LIETUVOS TV
8.00 "Labas rytas".
10.00 "Sodų kraitė".
10.30 "Šarka".
11.00 "Mūsų kalba".
11.30 Sveika, Prancūzija.
12.00 TV anonsas.
12.05 Pasaulio sportas.
13.00 Šachmatų klubas.
13.10 F. vaikams.
13.35 Dok. f.
14.05 "Europos aikštė".
14.35 Koncertas.
15.10 Spektaklis "Yra šalis".
16.05 Lietuvos kronika.
16.25 "Savęs link".
17.10 Dok. f.
18.00 Žinios.
18.10 TV anonsas.
18.15 "Milijonierius".
18.10 "Valstybė ir pilietis".
19.00 Grupė "Fojė".
19.45 "Kino pasaulyje".
20.30 Panorama.
21.05 Sporto studija.
21.15 Loterija "Perlas".
21.20 "Po savo stogu".
22.00 F. "Viklifas".
22.50 TV anonsas.
22.55 Roko koncertas. Pertraukoje -
23.15 Vakaro žinios.

TELE-3

9.10 Programa.
9.15 F. "Transformeriai".
9.40 F. vaikams.
10.05 Animac. f.
10.30 Animac. f.
11.00 F. "Kalifornijos svajokliai".
11.25 F. "San Francisko gatvės".
12.15 F. "Merfio dėsniai".
13.00 "POP TV".
14.00 Dok. ciklas "Jungtinė Karalystė šiandien".
14.30 "Deutsche Welle" programa.
18.00 F. "Kelias į dangų".
19.00 "Pasaulio aidas".
19.30 "Nuo... iki...".
19.55 Dok. f.
20.25 "Karaokės rytas".
20.35 Animac. f.

21.00 F. "San Francisko gatvės".
21.50 Žinios.
21.55 Vaid. f.
23.30 Pabaiga.
LNK TV
8.55 Programa.
9.00 Ryto ratas.
10.30 Gero apetito!
11.00 "Keturi ratai".
11.25 TV žaidimas "Dar ne vakaras".
12.15 "Šou bulvaras".
12.45 "Kontaktas".
13.15 Dok. f. apie gamtą.
13.40 "Pasimatymas".
14.10 Tangomanija.
14.40 Baltojo katino svetainė.
15.15 Kibir tele vibir.
16.30 "Beverli Hills, 90210".
17.30 F. "Turtuolė".
18.30 F. "Gyvenimo smulkmenos".
19.30 Holivudo žinios.
20.00 Žinios.
20.25 "Vilnius 96".
22.25 F. "Policijos komisarė".
23.20 Prancūzų erotinis žurnalas.
23.00 F. "Plikis".
0.10 F. "Sirenos".

BALTIJOS TV

8.30-16.30 Deutsche Welle programa.
16.30 Vaid. f. vaikams.
17.00 "Taip sukasi pasaulis".
18.00 "Gintarinė nata".
18.30 Valanda su Raimundu Rajekiu.
19.30 NBA: Žvilgsnis iš arčiau!
20.00 Vaid. f.
21.00 "Taip sukasi pasaulis".
22.00 Vaid. f.
23.35 Erotika.
0.05-8.30 CNN programa.

SEKMADIENIS. VIII.18

LIETUVOS TV
8.55 Programa.
9.00 "Liudykime Kristų".
9.25 Country Lietuvoje.
9.50 Laida vaikams.
10.30 F. vaikams.
10.55 "TV lego".
11.25 "Septynios Kauno dienos".
12.10 TV anonsas.
12.15 "Krepšinio pasaulyje".
12.45 Septynios muzikos pamokos.
13.30 "Azimutai".
14.00 Prof. Č. Kudabos kelias.
14.30 Dok. f.
15.00 Žinios.
15.05 Sveikinimų koncertas.
15.55 F. "Namelis prerijos-2".
16.40 "Užėikit, sveteliai".
17.10 Dok. f.
17.30 "Atmintis".
18.00 Žinios.
18.10 "Keliai. Mašinos. Žmonės".
18.50 TV anonsas.

18.55 "Gyvybės žalias medis".
19.25 "Būtovės slėpiniai".
20.15 "Gerbkime žodį".
20.30 Panorama.
21.05 Sporto studija.
21.15 Pirmasis kanalas.
21.35 "Videokaukas".
23.15 Vakaro žinios.
TELE-3
9.05 Programa.
9.10 Animac. f.
9.35 F. vaikams.
10.00 "Karaokės rytas".
10.10 Animac. f.
10.35 Laida "Langas į gamtą".
10.50 Dok. ciklas "Šveicarija".
11.00 F. "Kalifornijos svajokliai".
11.25 F. "San Francisko gatvės".
12.15 Muzika.
13.00 F. "Merfio dėsniai".
14.00 "Statyba".
14.30 "Deutsche Welle" programa.
16.00 F. "Aukšinio kimono karys".
17.35 Kinas, kinas, kinas...
18.00 F. "Kelias į dangų".
19.00 "Europos kalcidoskopas".
19.30 "Žvelkime atidžiau".
20.00 Laida "Pasaulio sportas".
20.30 Animac. f.
21.00 F. "Aukšinės rožės ola".
LNK TV
8.55 Programa.
9.00 Animac. f.
11.00 Šeštadienio pokalbiai.
11.540 "Taip. Ne".
12.45 "...prieštarauk!"
13.45 "2x8".
14.15 "Viskas!"
14.40 "Trys su puse".
15.15 Kibir tele vibir.
16.00 "Beverli Hills, 90210".
17.30 F. "Turtuolė".
18.30 F. "Dangiškieji migdolai".
19.30 Holivudo žinios.
20.00 Žinios.
20.25 VRS kamera.
21.00 F. "Išdavimas".
21.55 Telekazino.
22.10 Savaitės horoskopas.
22.15 Teleloto šou.
22.45 Kruvinasis sekmadienis.
23.15 F. "Sirenos".
BALTIJOS TV
8.30-16.30 Deutsche Welle programa.
16.30 "Ei, vaikučiai, surimtėkim!"
17.00 "Taip sukasi pasaulis".
18.00 Religijos laida.
18.30 Čempionų pasaulis.
19.00 Kvailių pasaulis.
19.30 LKL apžvalga.
20.00 Vaid. f.
21.00 "Taip sukasi pasaulis".
22.00 F. "Nesugalvotos istorijos".
22.30 Kinas - mano meilė. Vaid. f.
0.25-8.30 CNN programa.

Gimtinės žemė - praeities knyga

Gyvakarų akmuo su "velnio pėda" - valstybės saugomas gamtos paminklas.

Autoriaus nuotraukos

(Atkelta iš 3 psl.)

vietoje, rudikiečiai per patį Atgimimą pastatė aukštą su spinduliais kryžių, matomą jau nuo Daukučių kaimo. Bet mes, pasigrožę kryžiumi, vieškeliu toliau nebeikime, o sukime į dešinę ir lauko keliuku pro apleistą Barzdenių vienkiemį pasieksime paskutinę Rudikų kaime Čižiuvienės sodybą, kur savininkė apsigyveno grįžusi iš Sibiro ir neradusi savo namų Plikių kaime. Jos sūnus Povilas, pamėgęs Sibire kedrinius riešutus, parsisiuntė iš ten kedrinės pušies ūgliukų, paskiepijo juos į paprastą pušį. Ir... ūgliukai prigijo, paaugo, jau dera. Tuo galiu ir patys įsitikinti, praeidami pro sodybą, nes šios pušelės auga tiesiog prie kelio.

Toliau keliukas, perkirtęs Žvikės upelį, įtekantį į Pyvesą, vingiuoja jau Gyvakarų kaimo laukais pro laiko dar mažai paliestus vienkiemius, įspūdingus savo senąja architektūra bei jų išplanavimu, ir ties naujai pastatytu kryžiumi atsiremia į Kupiškio - Vabalninko plentą. Už šios sankryžos - jau Gyvakarų gyvenvietė.

Su Rudikų kaimo pabaiga pradeda lėkšėti ir aukšti Pyvesos šlaitai, kol palengva, prieš Kupiškio-Vabalninko plentą, Pyvesa atsiduria slėnyje. O už šio plento Pyvesa, melioratorių jau ištiesinta, teka tolyn per Raganytės slėnį. Prieš ateinant čia melioratoriams, pasak vietinių senolių, šiame slėnyje naktimis rinkdavosi raganos, mėgdavusios Pyvesoje pasimaudyti ir pasisupti ant beržų šakų. Toje vietoje visi beržai buvo apaugę "raganų šluotomis". Šis slėnis yra Gyvakarų kaimo pasienyje, o dešinėje Pyvesos pusėje - jau Pabudžių kaimo laukai.

Gyvakarų gyvenvietė - senas gatvinis kaimas, kurio senovę dar mena šimtamečiai gyvenvietės medžiai bei pirmoji, kairėje pusėje esanti P. Skardžiūtės etnografinė sodyba. Priešais šią sodybą, šalia griovio, guli didžiulis akmuo, "velnio skrynja" vadi-

namas, ant kurio įspausta "velnio pėda". Kaip pasakoja šios sodybos savininkė Paulina Skardžiūtė, gimusi 1907 m., kartą "velnius" pasisamdęs "bundinyką", labai stropų ir klusnų. Ir pakvietė anuos į vienas vestuves. Ten jie gerai paveseliojo", bet pavakary velnias liepia tam bernui važiuoti namo ruoštis, o paties velnio su velniene laukti parvažiuojant su šviesa. Na, tai bernas parvažiavęs uždegė velnio gryčią ir laukia "su šviesa". Bebaigiant degti, atitrinkia ir velnias iš vestuvių. Pamatęs sudegusią gryčią, labai padūko, bet ką darys, jei pats liepė laukti "su šviesa". Na, bet iš piktumo liepia bernui eiti su juo pasigalynėti. Sako, kas perneš iš galulaukės milžinišką akmenį prie ežero, tas laimės, o jeigu ne, tam iš nugaros bus išrėžti trys diržai. Pasiėmė velnias drūtą lenciūgą, apjuosė akmenį, patraukė, o tas nė krust. Antrą kartą patraukė, jau sujudėjo, o trečią kartą užsivertė ant nugaros ir eina, bet ties šia sodyba lenciūgas trūko ir akmuo susmego į žemę. Įpykęs velnias spyrė į akmenį, palikdamas ant jo žymę. Na, bernui to ir tereikėjo - tuoj išrėžė velniui iš nugaros tris diržus ir velnias, čypdamas "unt pėklų" nugarmėjo. O tas "bundinykas" nuėjo savais keliais. Taip ir liko gulėti čia šis akmuo. Bet Gyvakarai garsūs ne tik akmeniu. Čia gimęs ir augęs prelatas Pūkys, pastatęs dabartinę Plungės bažnyčią ir 1940 m. išvežtas į Sibirą. Čia gimęs ir augęs žymus istorikas Bronius Dundulis, išleistas į mokslus jau paminėto prelato Pūkio. Iš čia kilęs žymus dailininkas - keramikas Algirdas Laucius, kurio vazos puošia Kupiškio kultūros namus.

Apžiūrėję P. Skardžiūtės etnografinę sodybą, čia žygį ir baigiame. O jei išsiruošėme ne vienai dienai, žygį galime tęsti ir pro Didžprūdžius, pro Viktoriškius, pro Uoginius vėl grįšime į Kupiškį. Bet tai būtų kito rašinio tema.

Algirdas GASIŪNAS
Ekologas-landšaftininkas

Rašo kiti laikraščiai

"Lietuvai reikia tikros buržuazinės revoliucijos" - taip liepos 29 d. "Lietuvos ryte" teigia R. Valatka, pateikdamas tokią šiandieninio politinio gyvenimo apžvalgą.

"Jos Didenybė Korpcija Lietuvos generalinio prokuroro V. Nikitino nurodymu ir bendrininkaujant Vilniaus universiteto rektoriumi R. Pavilioniu už visų mokesčių mokėtojų pinigus nupirko prokurorų ir muitininkų vadų vaikams studijų vietas Teisės fakultete."

Tačiau Lietuvos valstybėje dėl to nesulioja nė vienas valdžios šuva. Valdančioji partija tuometu žaidė su seniai nudvėsusia antimi, mėgindama įrodyti neva V. Landsbergis pasisavino norvegų tautos premiją. Iš to, kaip ir reikėjo tikėtis, išėjo šnipštas.

Tada griebtasi apkaltos proceso G. Vagnoriui. Dėl kolchozų, kuriuos tauta baigia pamiršti. Ar turi teisę valdyti partija, kuri baigdamą savo kadenciją vis dar mėgina visus nudvėsusius šunis sukarti ant prieš tai buvusios valdžios? Ar galima pasitikėti politikais, kurie toleruoja korupciją, sutvirtintą generalinio prokuroro parašu?

Normalus parlamentas, sužinojęs apie skandalinę prokurorų vaikų stūmimą į universitetą, jau būtų seniai susirinkęs ir persvarsinęs biudžetą. Tiek, kiek Generalinė prokuratūra ketina sumokėti už savo sūnų ir dukterų mokymą, būtina iš jos atimti ir tiesiogiai perduoti Vilniaus universitetui, kad šis galėtų organizuoti normalų Teisės fakulteto darbą.

Kita vertus, būtinas apkaltos procesas buvusiam finansų ministru R. Šarkinui, kuris sutiko su tokiu korumpuotu Generalinės prokuratūros biudžeto projektu. Tačiau LDDP to nedaro. Todėl niekada dar tikėjimas teisingumu, lygiomis galimybėmis nebuvo taip pamintas kaip per ketverius jos valdymo metus. LDDP įvykdė tikrą valdininkų revoliuciją".

Šių metų vasario 13 d. Vyriausybės nutarimu sudaryta komisija nagrinėja, kokią žalą Lietuvai padarė 1940-1991 m. buvusios SSRS ir 1991-1993 m. Rusijos federacijos kariuomenės.

Iš dalies jau apskaičiuota gamtai, architektūros paminklams, meno vertybėms padaryta žala, taip pat nuostoliai žudant, tremiant žmones. Iki rugsėjo pradžios komisijos išankstinės išvados bus pateiktos Vyriausybei. Tačiau komisijos nariai kol kas atsisako nurodyti apskaičiuotą žalą. BNS žiniomis, tik išvedus Rusijos kariuomenę, Lietuvoje kalbėta apie 145 mlrd. JAV dolerių žalą.

Apie tai rašo "Respublika" liepos 31 d. Tą pačią dieną šalies dienraščiai rašo apie Medininkų žudynių penktąsias metines. Praėjus penkeriems metams, baudžiamoji byla, iškelta dėl šios tragedijos, dar nebaigta. Surinkta daugiau kaip 20 bylos tomų, ir vis dar atliekamas operatyvinis-tarpyminis darbas. Prokuratūros pareigūnams dar reikėtų apklausti 11 įtariamųjų, bet po 1991 m. rugpjūčio pučo visi jie dingę iš Lietuvos. Generalinės prokuratūros pareigūnai daug kartų kreipėsi į Rusijos Federacijos, kai kurių kitų buvusių sovietinių res-

(Nukelta į 7 psl.)

DVIESE SU SAVIMI

Šįkart ir vėl sugrįžtame prie A. Menio pamokslų. Štai ką jis kalbėjo apie turtą ir tuščias aistras, atlaidžią meilę ir atgailą.

Sūnus palaidūnas

...Tuo metu, kurį mimi Viešpats, žmonės stengėsi gyventi viena šeima. Dabar labiau įprasta, kad suaugę vaikai atsiskirtų, paliktų tėvus. Tada žmonės drauge valdė žemę, kartu ją įdirbo, ir juo didesnė buvo šeima, juo daugiau darbo rankų, juo daugiau buvo galima nuveikti. Todėl dalyti namus, dalyti turtą ir ūkį laikyta nuostoliu, praradimu. Jeigu vaikai taip elgėsi, tai laikyta skriauda tėvams.

Viešpats kaip tik ir ima palyginimui tokią šeimą - tėvas ir du sūnūs. Ir štai vienas iš jų, jaunėlis, pareiškia tėvui: "...Atiduok man priklausantią palikimo dalį". Tėvas tylėdamas sutinka, nepriekaištuoja sūnui, viską jam atiduoda, tarsi taip ir reikėtų, nors galėtų ir atsisakyti, nes tėvo valia - palikti palikimą ar nepalikti. Tačiau tėvas tylėdamas atiduoda, o sūnus paima pinigus ir išvažiuoja į tolimą šalį, kur dėl lengvabūdiškumo, neišmanymo iššvaisto viską iki paskutinės kapeikos. Gyvena jis palaidai, nedorai, tad pinigus išieškoja tuščiai pramogaudamas. Ir galiausiai nepastebėjo, kaip tapo benamis, apiplėšęs skurdžius. O toje šalyje kilo badas ir, kaip jį atsimentate, jis stoji kumečiu ir ganė kiaules - buvo turtingo žmogaus sūnus, o tapo kiauliaganis ir syki net norėjo valgyti iš kiaulių lovių, kad numalšintų alkį. Štai taip ir gyveno, smukęs į duobę - kaip žvėris. Ir tada staiga prisiminė, atsitokėjo, kaip sakoma Evangelijoje, "tada susimąstė", pagalvojo: "Kiek mano tėvo samdinių apščiai turi duonos, o aš čia mirštu iš bado! Kelsiuos, eisiu pas tėvą ir sakysiu: "Tėve, nusidėjau dangui ir tau. Nesu vertas vadintis tavo sūnumi. Priimk mane bent samdiniu!" Taip jis ir padarė, ir kai artėjo prie namų, sako Viešpats, tėvas jį iš tolo pamatė. Atkreipkite dėmesį - tėvas tarsi nuolat budėjo, tarsi prie slenksčio laukė savo sūnaus, kurio nenustojė mylėti, ir laukė ne išdidžiai, kad prikištų jam, o laukė su kartėliu ir su meile. Senolis pirmas nubėgo jo pasitikti, apkabino jį, ir, nors tas kartojosi iš anksto paruoštus žodžius: "Tėve, nusidėjau dangui ir tau. Nebesu vertas vadintis tavo sūnumi...", jis nieko neatsakė, parsivedė jį į namus, liepė apvilkti naujais drabužiais ir iškėlė jo garbei puotą. Toks didis buvo tėvo džiaugsmas. Mums visiems tai suprantama, nes beveik visi turime vaikų ir, nors jie neretai mus skaudina, motinai ir tėvui vaikai visuomet lieka vaikai, kad ir ką jie padarytų. Ir štai šiuos tėviškus jausmus Viešpats parodo palyginime. Visą atleido tėvas, nieko nepasakė, neprikišo: "Kam tu palaidai vėjais mano pinigus?", bet surengė šventę.

Tuo metu iš lauko grįžo vyresnysis sūnus, padorus žmogus. Jis niekur nebuvo išėjęs, niekuo nenusidėjo, visada buvo su tėvu. Prieina prie namo, o ten - šventė: puota, triukšmas, juokas, dainos, linksmybė. "Kas čia dedasi?" - klausia jis tamų. Atsako: "Sugrįžo tavo jaunesnysis brolis, kuris prašvaistė savo dvaro dalį, ir tėvas jo garbei surengė tokią puotą". Ir taip supyko vyresnysis brolis, kad nepanoro peržengti namų slenksčio, liko sėdėti lauke, sode. Tėvas išėjo ir pasakė: "Ko gi tu neini vidun, juk pas mus šventė!" - "Kokia čia šventė? Aš su tavimi visą laiką gyvenau, ir tu niekuomet nesurengi nė menkiausias šventės mano drau-

gams, o šitą, kuris su kekšėmis iššvaistė viską, tu priimi surengęs tokią puotą?" Ir tada tėvas jam atsakė: "Vaikeli, tu visuomet su manimi, ir visa, kas mano, yra ir tavo. Bet reikėjo puotauti bei linksintis, nes tavo brolis buvo miręs ir vėl atgijo, buvo žuves ir atsirado! "Taip Viešpats leidžia mums suprasti, kad tokia ir Dievo meilė žmonėms.

Pirmiausia tai palyginimas apie mūsų Dangiškąjį Tėvą. Kai mes sakome: "Nebūsiu išganytas, nevertas, nėra vilties", - prisiminkime, jog yra Tas, Kuris mūsų laukia, visuomet laukia, nes mes visi - Jo vaikai.

Tai palyginimas ir apie mus, kai mes pamirštame savo Dangiškąjį Tėvą, kai nueiname nuo Jo toli, pavergti savo aistrų, užsiėmę smulkmėnomis, gyvenimo kasdienybe, kai mes gyvename tuštybe ir švaistome, prarandame visus dvasios lobius ir Šventosios Dvasios dovanas, kai mes jau nuošaly, toli, ir mums atrodo, jog Dievas ir tikras gyvenimas nuo mūsų toli, už tūkstačio mylių, ir mes jau negalime melstis, negalime atsiversti Šventojo Rašto, nes mus apėmusios pašalinės mintys, o mūsų širdis kupina tuštybės ir garbės troškimo. Tai apie mus, kai mes atitrūkstame, atkrentame, nutolstame, paklystame, pasimetame.

Tai palyginimas ir apie savimylas, todėl vėlgi - apie mus. Juk būna taip, kad susirinkę į šventovę mes galvojame: "Štai mes atėjome, o ten už vartų liko daugybė kitų - blogų, nevertų, o mes - verti. Jie netikšos, o mes - pamaldūs. Jie nuodėmingi, o mes... taip pat gal šiek tiek nusidėdame, bet vis dėlto mes įtikome Dievui, mes čia susirinkome, mes čia vaikštome, mes nuo Viešpaties neatitrūkome".

Štai pažūrėkite į tą vyresnįjį sūnų. Jis juk visuomet su tėvu, o koks jis nepanašus į jį. Visiškai nepanašus! Todėl, kad jam stinga meilės, jam stinga geranoriškumo santykiuose su broliu, o ir su tėvu. Pavydus, patenkintas savimi žmogus. Ir nors mums atrodo, jog esame arti prie Dievo, nes susirinkome čia, maldos namuose, ir einame išpažinties ir Komunijos, ir meldžiamės, o daugelis iš mūsų kasdien skaito maldas ir netgi Šventąjį Raštą ir paiso bažnytinių švenčių - tarsi esame greta Dievo, bet ar panašūs į savo Dangiškąjį Tėvą? Štai ko reikėtų paklausti savęs. Juk mes turime būti panašūs. Taip, žmogus ne visuomet būna panašus į savo tėvus. Tačiau jis gali, jo valioje dvasiškai perimti iš jų tai, kas gera. Jeigu jis neperėmė - jo kaltė.

Tad štai, turime vieną vienintelį mums visiems Tėvą - mūsų Viešpatį ir Sutvėrėją, kuris yra tikra tiesa, tikra teisybė, tikra meilė, tikras gėris, tikra išmintis, ir jeigu mums šių bruožų stinga, jeigu mes gyvename tuštybe, beprotybe, neapykanta, tai mes nuo Jo tolstame, atkrintame, ir mūsų nepateisina tai, kad mes čia, bažnyčioje, netoli Jo, ir mums nėra ko girtis ir didžiuotis. Žiūrėkite, palyginime tas vyresnysis sūnus lyg ir priekaištuoja tėvui, puikuodamasis savo gerumu: "Aš visuomet su tavimi, - sako, - aš tau ištikimai tamavau, aš tau dirbau, o dabar atsilygin". Štai taip ir mes kartais sakome: "Viešpatie, aš visuomet vaikštau į bažnyčią (originale čia ir kitur - "cerkvė" - vert. past.), o kodėl aš sergu?" Tarsi mes ateiname pas Viešpatį tam, kad Jis po to mums už tai atlygintų. Taip tėvo nemylima, tikroji meilė - nesavanau-dė.

Tai štai, šis palyginimas apie daug ką, jis daug ką mums primena (...). Ir kada Tėvas pakvies mus, pasakysime: "Mes buvome toli nuo Tavęs, mes nieko neišmokome, nieko nesupratome, viską iššvaistėme..." Nejaugi mes sutiksime amžinybę tuščia siela - siela, kurioje nežėri dieviškoji žiezirbėlė?

...Negalima gyventi tarsi sapne! Reikia pradėti gyventi, gyventi, kaip tikram krikščioniui. Ir jeigu atrodys, kad mums nesiseka, kad mes nesugebame, kad neturime jėgų, kad viskas beprasmiška, prisiminkime savo Dangiškąjį Tėvą. Jis stovi, Jis laukia, Jis priims kiekvieną, kuris iš širdies gelmių nuoširdžiai pasakys: "Tėve, nusidėjau dangui ir Tau..."

(Atkelta iš 6 psl.)

Rašo kiti laikraščiai

publikų teisėsaugos institucijas, prašydama leisti apklausti tų valstybių teritorijose gyvenančius įtariamuosius, bet pagalbos nesulaukiama.

Liepos 30 d. "Respublika" praneša, kad Sveikatos apsaugos ministras Antanas Vinkus patvirtino vieningą mokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų apskaitos ir pinigų panaudojimo

tvarką.

Taisyklės numato, kad už neatidėliotiną pirmąją medicinos pagalbą niekam mokėti nereikės. Už kitas biudžetinių gydymo įstaigų teikiamas medicinos paslaugas reikės mokėti tik darbinėms, bet be rimtų priežasčių nedirbantiems ir nemokantiems valstybei mokesčių. Socialiai

remtini - pensininkai, invalidai, nepilnamečiai, nėščiosios ir mokantys valstybei mokesčius, už gydymą nemokės. Mokėti reikės tik už papildomus tyrimus ir paslaugas. Pavyzdžiui, gimdyvėms, norinčioms, kad per gimdymą jos būtų prižiūrimos "savo persona-lo", už valandą reikės mokėti 400 Lt gydytojų arba 200 Lt akuše-

rei. Jei greitoji pagalba bus iškiesta melagingai arba neblai-vaus asmens, teks mokėti 52 Lt. Numatyta ir daugiau konkrečių paslaugų įkainių. Ligoniu mirus, gydant panaudotos lėšos nebus gražinamos. Valstybinėse bei savivaldybių gydymo įstaigose piliečiai pinigus turės sumokėti poliklinikos arba ligoninės kasoje. Už surinktas lėšas gydymo įstaiga pirks vaistus, įrangą, kitus gydy-mo reikmenis.

SVEIKATA

Įkibo erkė...

VASARA - gėrybių metas. Keliaujame į gamtą. Parsinešame ne tik uogų, grybų, bet ir erkių. Daugeliui jau ne naujiena, kad erkės platina erkinį encefalitą. Tai ne nauja liga, tik mažiau apie tai buvo kalbama. Prieš kelis dešimtmečius, ištyrus gamtinių ligų paplitimą respublikoje, buvo nustatytas ir erkių užkrėstumas. Pasirodė, kad jų gausu ir Kupiškio rajone - Alizavos, Juodpėnų, Subačiaus miškuose, Salamiesčio girininkijos 63-65, 69-71, Skapiškio girininkijos 43-81 kvartaluose, kaimyniniuose Panevėžio miškuose. Negalime tvirtinti, kad užkrėstų erkių nėra ir kitur, nes žvėrys ir paukščiai jas gali nunešti į tolimas vietas, net į sodybas.

Užkratą platina ganyklų ir miškų erkės. Pasimaitinusios krauju bent 2-3 dienas, jos gali žiemoti ir virusą perduoti savo palikuonims. Erkės mėgsta drėgnus miškus, kur daug lapuočių, krūmų. Tūno ant žolės ir laukia savo aukos. Ganant gyvulius, gali užsikrėsti karvės, ožkos, ir virusas patenka į pieną. Žmogus dažniausiai užsikrečia, kai "įsisegusi" erkė išbūna ilgiau kaip 3 val. Ne visada ją lengva pastebėti, nes su seilėmis išskiria nuskausminančių medžiagų. Tad būnant miške, reikėtų apsirengti ryškesnių spalvų drabužiais (lengviau pastebimos ant jų erkės), kad kuo didesnė kūno dalis būtų pridengta. Atviras vietas siūloma ištepti gyvius atbaidančiais preparatais. Nusirengus bent pora kartų per dieną verta apsižiūrėti. Atradus erkę reikia patepti ją riebalais ar žibalu, palaukti bent pusvalandį, paimti pincetu ar kilpute už galvos ir atsargiai įdinti ištraukti. Reikia apie mėnesį laiko stebėti savo bendrą būklę, matuoti temperatūrą ir pablogėjus savijautai, kreiptis į gydytoją.

Erkinio encefalito požymiai gana įvairūs. Dažnai negalavimai primena gripą, nebūna sunkūs. Bene dažniausiai būna smegenų uždegimas. Skauda galvą, nugarą, pykina, vemiami, pakartotinai pakyla temperatūra. Sergama užsikrėtus per ožkų ir karvių nepakitintą pieną. Šiemet šalyje jau buvo tokių grupinių susirgimų.

Pavojingiausia yra paralytinė encefalito forma, dažnai paliekanti negrįžtamus rankų, pečių, kaklo paralyžius. Laimė, ši forma yra retesnė už kitas. Kai ligos eiga yra sunki, paralyžius gali išplisti, ir dėl gyvybinių funkcijų sutrikimo ligonis gali mirti. Persirgus įgyjamas pastovus imunitetas (atsparumas ligai).

Vienintelis būdas išvengti erkinio encefalito yra skiepijimas. Kad išliktų atsparumas, reikia skiepytis tris kartus ir vieną kartą pakartoti kas treji metai. Vakcinosis viena dozė šiuo metu kainuoja 64 litus.

Jeigu erkės užsikrėtusios borelijomis, susergama Laimo boreliozės. Praėjus 1-4 savaitėms, erkės įkandimo vietoje atsiranda kelių ar keliolikos centimetrų dydžio netaisyklingo apskritimo formos ryškus paraudimas. Negaluoja, pakyla kiek temperatūra. Po kelių mėnesių negydoma liga pereina į neurologinę, o dar vėliau į sąnarinę stadiją. Anksti diagnozavus, gydymas būna efektyvus.

Kraujas tiriamas du kartus, įtariant šias ligas. Nustatoma, ar buvo kontaktų su ligų kenkėjais, ar erkė yra užkrėsta, tai yra, ar gaminasi antikūnai šioms ligoms. Ištyrimas dėl Laimo boreliozės kainuoja 23 litus. Geriausia yra iširti gyvą erkę. Ištraukus reikia ją įdėti į buteliuką kartu su kokia žolyte ir padėti į šaldytuvą.

Kokia galimybė susirgti? Teigiama, kad gamtiniuose židiniuose erkės gali būti užsikrėtusios iki 10 proc. ir daugiau. Ligos eiga ir baigtis priklauso ir nuo ligos formos. Į rajono medikus kasmet kreipi-

A † A

Kupiškio rajone liepos 29 - rugpjūčio 4 dienomis

Ona Danutė KERŠULIENĖ, g. 1936 m., Gyvakarų k.
 Antanas ALEKNA, g. 1933 m., Klingų k.
 Povilas KIRDA, g. 1908 m., Keršuliškių k.
 Alfonsas JURGELIONIS, g. 1925 m., Kuosėnų k.
 Barbora SKEMUNDRIENĖ, g. 1922 m., Aukštupėnų k.
 Česlav TATARINOVICH, g. 1942 m., Rudilių k.
 Bronė STARKUVIENĖ, g. 1903 m., Obonių k.
 Povilas ČERNIAUSKAS g. 1910 m., Margavonės k.
 Nuoširdžiai užjaučiame gimines ir artimuosius

† Dėl Juzės Černiuvienės mirties nuoširdžiai užjaučiame velionės vyrą, dukrą ir sūnų.

J., V. Rudinskai, V. ir A., J. ir R. Stukai,
 B. Vrubliauskienė su šeima, V. ir I., V. ir G. Mockai

SKELBIMAI

SKELBIA KONKURSA

Skelbiamas konkursas rajono savivaldybės administracijos finansų ir biudžeto skyriaus vyriausiojo ekonomisto pareigoms užimti.

Kreiptis į rajono savivaldybės ekonomikos ir komunalinio ūkio skyrių, (Vytauto g. 2, Kupiškis) 14 kab. arba skambinti tel. 51-328 iki š. m. rugpjūčio 15 d.

Administratorius

***

UAB "Kupiškio butų ūkis ir vandentiekis"

konkurso tvarka išnuomoja patalpas:

Kupiškyje, Pergalės g. 2, medinį namą, 96 kv. m, be patogumų, šildomą krosnimi. Galima naudoti įvairiai veiktai. Pradinė 1 kv. m nuomos kaina - 1,78 Lt.

Konkurso dalyviai registruojami UAB "Kupiškio butų ūkis ir vandentiekis", Ugniagesių g. 5, Kupiškis, nuo 8 iki 17 val. darbo dienomis.

Pareiškimai dalyvauti nuomos konkurse priimami 10 dienų po paskelbimo. Pagrindinis konkurso kriterijus - didžiausia kaina už bendrojo ploto 1 kv. m.

Papildomos sąlygos: galimas mokesčio padidėjimas dėl kainų indeksavimo. Nuomininkas taip pat apmoka konkurso išlaidas.

SKAMBINTI TEL. 54-077, 51-581.

Direktorius

piasi apie šimtą žmonių, erkių sukandžiotų. Po kelis kasmet gydoma infekciniame kabinete nuo Laimo boreliozės, tiek pat stacionare - nuo erkinio encefalito. Nemažai žmonių kreipiasi, patys išsi-traukę erkes, teiraudamiesi, ar nesusirgs. Geriausia išsitiirti.

Almantas DRANSEIKA

gydytojas-infektologas

Steigėjai ir leidėjai -

Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių), Lietuvos krikščionių demokratų partijos, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, Lietuvos tautininkų sąjungos, Lietuvos šaulių sąjungos Panevėžio rinktinės Kupiškio S. Lozoraičio kvartalo

Kupiškio rajono skyriai

"Atgaivos" redakcinė kolegija:

Ričerdas Krivė, Povilas Narbutas,
 Alė Markevičiūtė, Algirdas Petrulis,
 Danutė Satkevičienė, Rina Šikšnienė.

Adresas: Vytauto g. 2, 4880 Kupiškis.

Tel. 51259

SL 2062. Užsakymo Nr. 1736. Spausdino UAB "Panevėžio litografija".

Beržų g. 52, 5319 Panevėžys